

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ
з дисципліни «Релігія і церква в Україні: від традиційного укладу до новітніх тенденцій»

Тема 1. Теоретичні основи вивчення історії релігій і церкви в Україні

Опрацювати історіографію проблем державної політики щодо церкви в Україні за пропонуваною монографією та скласти план повідомлення на відповідну тему:

1) *Харишин М.В. Історія підпорядкування Української православної церкви Московському патріархату. Монографія. – К.: Вентури, 1995.*

2) *Ігнатуша О.М. Інституційний розкол православної церкви в Україні: генеза і характер (XIX ст. – 30-ті рр. XX ст.). – Запоріжжя: Поліграф, 2004.*

3) *Войналович В. Партиїно-державна політика щодо релігії та релігійних інституцій в Україні 1940—1960-х років: Політичний дискурс. – К., 2005.*

Тема 2. Релігії давнього населення України

Скласти порівняльну таблицю спільних та відмінних рис релігійних вірувань скіфів і давніх слов'ян.

Література:

Бессонова С.С. Религиозные представления скифов. – К. : Наук. думка, 1983.

Лозко Г. Українське язичництво. – К.: Укр. центр духовної культури, 1994.

Тема 3. Християнізація Русі (X–XIII ст.)

Скласти розширений план відповіді та бібліографію питання:

1. Київські митрополити X–XIII ст.
2. Чернецтво Київської Русі.
3. Формування українського церковного права.

Тема 4. Церква в Україні польсько-литовської доби (XIV–XVI ст.).

Скласти хронологічну таблицю до питань:

1. Поділ Київської митрополії.
2. Укладення Берестейської унії.
3. Ранній протестантизм в Україні.

Тема 5. Церковне життя козацької України у XVII ст.

Створити галерею портретів церковних діячів України XVII ст. за схемою:

1. Дата народження
2. Соціальне походження
3. Освіта
4. Адміністративне становище
5. Досягнення
6. Навести цитату або приклад з праці діяча.

Тема 6. Релігійні суперечності часів Російської та Австрійської імперій (XVIII - початок XX ст.)

1. Порівняти зміст законів про секуляризацію, впроваджених в українських землях Катериною II та Йосифом II.

2. Скласти хронологічну таблицю: Галицькі митрополити XIX – поч. XX ст.

3. Порівняти програми політичних партій Західної та Східної України про релігію та церкву у формі таблиці за схемою:

Назва партії	Дата створення	Регіон діяльності	Відношення до релігії	Відношення до духовенства	Відношення до церковного і монастирського землеволодіння

--	--	--	--	--	--

Тема 7. Церква в Україні в добу національної революції 1917-1920 рр.

1. Визначте особливості релігійної політики:

- 1) Української Центральної Ради;
- 2) Гетьманату П. Скоропадського;
- 3) Директорії УНР;
- 4) Білогвардійських режимів А.Денікіна і П.Врангеля в Україні;
- 5) Радянської влади.

2. Розкрийте зміст роботи Всеукраїнського православного церковного Собору 1918 р. за сесіями:

- 1) 7 січня – 23 січня;
- 2) 20 червня – 11 липня;
- 3) 28 жовтня – 16 грудня.

3. Порівняйте предмет і результати роботи Всеукраїнського православного церковного Собору та Всеукраїнського з'їзду баптистів 1918 р. Знайдіть у них спільне та відмінне. Спробуйте пояснити причини такої спільності та відмінності.

Тема 8. Трагедія українських церков 20-30-х рр. XX ст.

1. Складіть таблицю "Доля церков та їх лідерів у 20-30-х рр. XX ст." за формою:

Данні про конфесію			Данні про духовного лідера		
Назва	Дата створення	Дата припинення діяльності	Ім'я та духовний сан	Час керівництва	Факт застосування репресій щодо лідера (вказати дату, місце, відомості про долю)

2. Складіть таблицю про церковні громади Вашого міста/селища/села у 20-30-ті рр. XX ст.

Назва релігійної громади	Конфесійна належність	Місцезнаходження	Дата припинення діяльності	Доля церковної будівлі

Тема 9. Конфесійні трансформації 40-80-х рр. XX ст.

1. Визначте на карті єпархії Руської православної церкви в УРСР у 60–80-х рр. XX ст.

2. Охарактеризуйте письмово життєвий шлях та ідейні переконання релігійних дисидентів.

3. Складіть хроніку подій відновлення:

- 1) Української Греко-Католицької Церкви;

2) Української Автокефальної Православної Церкви.

Тема 10. Релігія та церква в Україні після проголошення державної незалежності

1. Складіть таблицю-характеристику церковних організацій України за схемою:

Назва релігійної організації	Прізвище та ім'я лідера	Час оформлення у всеукраїнську організацію	Чисельність членів	Чисельність духовних осіб	Чисельність духовних навчальних закладів

2. Складіть перелік висловлювань церковних лідерів про:

- 1) "Революцію гідності";
- 2) російську агресію на Сході України.

3) Складіть хроніку подій:

- 1) "Церква в Революції гідності";
- 2) "Церква під час російської агресії на Сході України".